

פרשת תצוה

ונשמע קולו בבואו אל הקודש לפני ד' (כח, לה)

ג' במסורה, ונשמע פתגם המלך (אסתר א, כ), כל אשר דבר ד' נעשה ונשמע (שמות כד, ז), ונשמע קולו בבואו אל הקודש לפני ד'.

י"ל כי הנה יש ג' דרכי תשובה:

א', אם מקשה לבו עד שמעמיד הקב"ה מלך כהמן (סנהדרין צז:), וכמו שאמרו חז"ל (מגילה יד.). גדולה הסרת טבעת [שנתן אחשורוש להמן] יותר ממ"ח נביאים וכו', והוא התשובה הגרועה.

ב', אם ע"י סיבות של השי"ת בעצמו מתעורר לשוב ולא מעצמו.

ג', אם האדם מתעורר בלבו לתשובה והוא היותר שלימה, ובט"ז (הלכות ר"ה תקפה, ז) פ"י מ"ש (תהלים צח, ו) בחצוצרות וכו' הריעו לפני המלך ד' שיריעו טרם שיריע השי"ת עליהם ע"ש.

וז"ש ונשמע פתגם המלך, ר"ל אם שומעים ע"י פתגם המלך הקשה כהמן, כל אשר דבר ד' נעשה ונשמע, שהיה ע"י כפיית ההר כגיגית, והיותר טוב, ונשמע קולו בבואו אל הקודש, לפני ד' טרם שיעוררוהו מן השמים.